

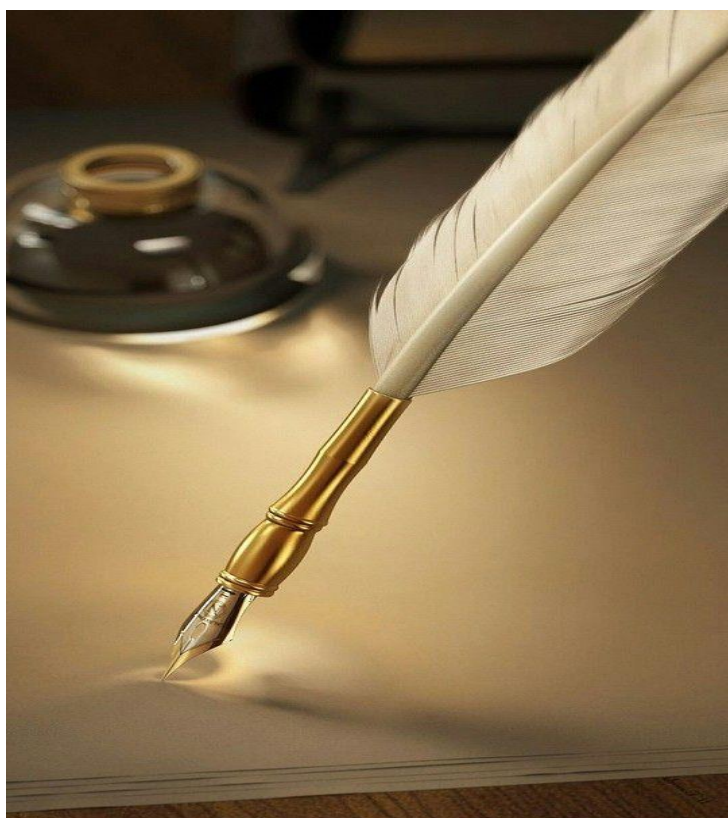
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАТИКИ,
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ
Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до написання

кваліфікаційних робіт

ОС «магістр» із спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма –
«Бізнес-аналітика та управління інноваційними системами»

Тернопіль-2022

Укладачі:

Бруханський Р.Ф. – д.е.н., професор, завідувач кафедри бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу Західноукраїнського національного університету

Пуцентейло П.Р. – д.е.н., професор, професор кафедри бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу Західноукраїнського національного університету

Рецензенти:

Дерій В.А. – д.е.н., професор, професор кафедри обліку та оподаткування Західноукраїнського національного університету

Радецький М.М. – директор ТОВ «Світязь», м. Тернопіль

Відповідальний за випуск:

Бруханський Р. Ф. – д.е.н., професор, завідувач кафедри бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу Західноукраїнського національного університету

Затверджено на засіданні кафедри бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу Західноукраїнського національного університету

Протокол № 7 від 17 січня 2022 р.

Затверджено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури Західноукраїнського національного університету

Протокол № 4 від 16 лютого 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	5
3. СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	6
4. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	9
5. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	13
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	14
7. ДОДАТКИ.....	15

ВСТУП

Кваліфікаційна робота студентів – це найважливіший елемент навчального процесу, головний засіб організації систематичної і самостійної роботи з опанування вибраної програми підготовки магістра для освітньо-професійної програми – «Бізнес-аналітика та управління інноваційними системами».

В процесі підготовки кваліфікаційної роботи студенти розвивають широту мислення, а також набувають навиків науково-дослідної роботи, демонструють рівень своєї фахової підготовки. Кваліфікаційна робота є науковою кваліфікаційною працею, у якій на основі виконаних її автором досліджень та використаних літературних джерел в логічному і системному плані викладено розв'язання теоретичної проблеми або прикладного завдання, що має відповідне значення для окремої галузі знань, висвітлено наукові розробки, що мають практичну цінність для вирішення конкретних завдань тощо.

Робота виконується автором самостійно для публічного захисту, в ній має бути відображена сукупність результатів і положень, що характеризують її автора, як пошукувача освітньо-кваліфікаційного рівня магістр, його особистий вклад в розробку теми. Рішення, запропоновані автором за формою і змістом мають бути чітко викладені, аргументовані і співвіднесені з уже відомими науково-практичними розробками.

В ході виконання роботи, перед студентами виникає цілий ряд організаційних і методичних завдань: вибір теми роботи, її узгодження й уточнення з об'єктом відповідної практики; розробка індивідуального плану на виконання роботи; порядок представлення роботи: на відзив керівнику, на підпис завідувачеві кафедрою, на рецензування і для захисту в Державній екзаменаційній комісії.

Для успішного виконання кваліфікаційної роботи необхідно, на основі вивчення практики діючих об'єктів господарської діяльності й огляду літературних джерел, визначити основні напрямки розкриття теми роботи; на основі аналізу об'єкта дослідження конкретизувати виявлені резерви підвищення його ефективності, розробити принципово нові або прив'язати існуючі шляхи удосконалення основних напрямків його діяльності; оцінити ефективність запропонованих нововведень і розрахувати значення очікуваних економічних показників.

Метою методичних рекомендацій є надання допомоги студентам у вирішенні поставлених завдань по змісту, організації, методиці і технології виконання кваліфікаційної роботи.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Підготовка та захист кваліфікаційної роботи є завершальним етапом навчання, що дає право на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра.

Кваліфікаційна робота має бути самостійною працею, в якій на основі виконаних студентом досліджень сформульовано та обґрунтовано певні наукові положення, сукупність яких можна класифікувати як нову ідею або теоретично-прикладне обґрунтування проблеми, що має суттєве управлінське, соціальне, економічне чи інше значення. Виконання кваліфікаційної роботи повинно підтвердити спроможність студента генерувати й обґрунтовувати нові наукові та практичні ідеї, розраховані на близьку або далеку перспективу, самостійно проводити дослідження.

Підготовка кваліфікаційної роботи має показати вміння студента: використовувати набуті в процесі навчання теоретичні знання й практичні навички для вирішення певної проблеми управління та організації бізнесу; аналізувати наукові, спеціальні та літературні джерела; узагальнювати матеріали та застосовувати сучасну методику наукових досліджень при вирішенні визначеної проблеми; обґрунтовано використовувати вітчизняний та міжнародний досвід; статистичний, аналітичний та графічний матеріал з обраної теми; вміти самостійно приймати оптимальні рішення з проблем управління за сучасних умов, в тому числі із застосуванням комп'ютерної техніки.

Для успішної підготовки і захисту роботи студенту необхідно:

- обґрунтувати актуальність і значимість теми роботи в теорії і стосовно до практичних умов функціонування об'єкта дослідження;
- провести огляд літературних джерел по предмету дослідження й узагальнити вивчені підходи;
- обґрунтувати принципово нові чи прив'язати існуючі рішення в сфері економічних проблем, які розв'язуються на об'єкті дослідження;
- здійснити економічне обґрунтування запропонованих рішень;
- виконати розрахунки очікуваної економічної ефективності від впровадження запропонованих рішень у практику об'єкта дослідження;
- грамотно і логічно викласти результати самостійних досліджень по обраній темі, навести необхідні ілюстративні і пояснювальні матеріали.

Мова викладу – державна.

Кваліфікаційна робота, зазвичай, повинна виконуватися на замовлення підприємства, компанії, організації, установи.

Крім того, кваліфікаційні роботи можуть виконуватись за тематикою, яку замовлятимуть державні установи, інформаційно-дорадницькі центри, підприємства та підприємницькі структури, що уклали із Університетом контракти на навчання або є партнерами по співпраці. Ці замовлення оформляються відповідним аркушем. Студент (слухач) може запропонувати свою тему дослідження з обґрунтуванням доцільності її розробки (відповідно до попередньої науково-дослідної роботи, місця роботи тощо).

У будь-якому випадку студент після вибору теми кваліфікаційної роботи подає на ім'я завідувача кафедри заяву із назвою обраної теми.

Науковий керівник кваліфікаційної роботи:

- керує підготовкою роботи;
- формує разом із слухачем (студентом) завдання на підготовку роботи;
- надає допомогу в розробці календарного графіку написання роботи;
- рекомендує необхідну основну літературу, довідкові та інші матеріали;
- контролює виконання графіку підготовки роботи;
- проводить систематичні консультації, бесіди;
- контролює рівень виконання роботи (по складових і в цілому);
- надає письмовий відгук про завершену роботу.
- допомагає у написанні та розміщенні до друку тез конференцій або наукових статей за темою дослідження, як обов'язковий елемент здобуття другого (магістерського) ступеня вищої освіти.

Кваліфікаційна робота повинна виконуватись у відповідності до затверджених календарного плану та завдання. На кафедрі в обов'язковому порядку складається графік консультацій наукових керівників, в якому вказується час і місце їх проведення.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Діяльність студента з виконання роботи починається з вибору теми й одержання ним на кафедрі завдання на виконання роботи, її окремих етапів, термінів і інших умов. На початковому етапі необхідно скласти план і визначити основні напрямки виконання роботи; зібрати матеріали, необхідні для загальної характеристики, аналізу й наукового вивчення об'єкту дослідження. При розробці індивідуального плану виконання роботи варто керуватися орієнтованим розподілом загального обсягу робіт.

Керівник роботи систематично проводить консультації за окремими розділами роботи, оцінює хід і результати виконання індивідуального плану.

Слухач зобов'язаний відповідно до встановленого графіку звітувати перед керівником про виконання запланованих етапів кваліфікаційної роботи.

Після того, як студент представить завершену роботу і графічний матеріал, керівник перевіряє і дає свій відзив.

Паралельно із завершенням роботи студенту необхідно одержати підписану і завірену печаткою рецензію, відповідно до замовлення підприємства (організації).

До затвердження роботи завідувачем кафедрою і допуску студента до захисту, вона має бути зшита у твердій палітурці. На титульному аркуші роботи ставляться підписи виконавця роботи і наукового керівника. **Документи (завдання, довідки про замовлення та впровадження результатів кваліфікаційної роботи, рецензія, відзив наукового керівника, анотація) мають бути підшиті одразу після титульної сторінки.** В кінці кваліфікаційної роботи (після додатків або при їх відсутності після списку використаних джерел) підшивається «Декларація доброчесності», котра підтверджує самостійне виконання письмової кваліфікаційної роботи та дотримання принципів академічної доброчесності стосовно запозичень та цитування. Після підпису завідувача кафедрою кваліфікаційна робота залишається на кафедрі.

3. СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота має включати наступні структурні елементи (у порядку їхнього представлення в роботі):

- титульний аркуш (додаток А);
- завдання на кваліфікаційну роботу (додаток Б);
- довідка замовлення (додаток В);
- рецензія з підприємства, організації, установи на матеріалах яких виконувалася кваліфікаційна робота (додаток Г);
- впровадження на кваліфікаційну роботу (додаток Д);
- відгук наукового керівника (додаток К);
- анотація (додаток Л);
- зміст (додаток М);
- вступ (додаток Н);
- основна частина (Розділ 1, Розділ 2, Розділ 3);
- висновки і пропозиції (Додаток П);
- список використаних джерел;
- додатки;
- Декларація доброчесності (Додаток Р).

Титульний аркуш

Титульний аркуш містить інформацію про вид роботи і найменування теми, дані про виконавця і керівника, про допуск завідувачем кафедрою до захисту. Розташування інформації на титульному аркуші кваліфікаційної роботи наведено в додатку А.

Завдання на роботу

Типовий бланк завдання є невід'ємною частиною роботи. Зразок оформлення завдання кваліфікаційної роботи наведено у додатку Б.

Зміст роботи

Зміст оформляється на одній або декількох сторінках. Титульний аркуш і зміст не нумеруються, але при нумерації враховуються.

Зміст включає (у порядку згадування):

- **вступ;**
- **попередньо перераховані найменування всіх розділів і підрозділів;**
- **висновки до розділів;**
- **висновки і пропозиції;**
- **список використаних джерел;**
- **додатки.**

Зміст зазначених структурних елементів кваліфікаційної роботи студент узгоджує з науковим керівником, втім бажано притримуватися викладеної в цих вказівках логіки. Нижче перераховані структурні елементи, що складають основну частину кваліфікаційної роботи.

Структура основної частини кваліфікаційної роботи:

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій.

Вступ

Вступ призначено для обґрунтування актуальності теми роботи, формулювання мети і завдання дослідження. Він має містити наступну інформацію:

актуальність теми, при висвітленні, якої коротко викладається сучасний стан розглянутої проблеми, необхідність подальших досліджень і її роль в бізнес-аналітиці;

використані теоретичні і законодавчо-нормативні джерела: коротко вказуються прізвища авторів, що внесли найбільш вагомий внесок у розробку проблеми, основні закони і нормативні акти;

об'єкт дослідження – явище (процес), яке створює досліджувану автором проблемну ситуацію і існує незалежно від дослідника;

предмет дослідження – значущі з теоретичної або практичної точки зору властивості, особливості або сторони об'єкта дослідження;

мета дослідження – розробка заходів щодо уточнення або удосконалення предмету дослідження стосовно до об'єкта дослідження на підставі його вивчення або аналізу стану;

завдання, що ставляться в роботі мають відповідати меті дослідження, зазвичай, виходячи із завдання дослідження, будується структура роботи, тому завдання дослідження формуються на підставі найменувань розділів і підрозділів;

наукова новизна – подають коротку анотацію нових наукових положень, запропонованих автором кваліфікаційного дослідження. Кожне наукове положення чітко формулюють, виокремлюючи його основну сутність.

практичне значення одержаних результатів – подаються відомості про практичне використання отриманих результатів дослідження;

апробація результатів кваліфікаційної роботи – вказується, на яких наукових конференціях і семінарах оприлюднено результати досліджень, викладені у кваліфікаційній роботі. Вказують, у скількох статтях у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій опубліковані результати кваліфікаційної роботи.

Структура і обсяг роботи – зазначається загальна кількість сторінок кваліфікаційної роботи, структурні елементи, зокрема списку використаних джерел, наявність таблиць, рисунків і додатків.

Основні розділи роботи

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з трьох розділів. Кожен розділ має 3 питання. Обсяг кожного питання не менше 6 сторінок.

Кожний розділ основної частини завершується висновками до розділу, які містять стислий виклад одержаних результатів (1 сторінка).

Перший розділ кваліфікаційної роботи переважно теоретичний, проводиться огляд наукових підходів з теми роботи за літературними джерелами. У ньому висвітлюються завдання дослідження і розглядаються питання, які можуть бути оформлені у вигляді підрозділів (параграфів):

- теоретичний огляд і аналіз досліджуваних питань;
- місце досліджуваної проблеми в системі аналітики, обліку, їх правова оцінка, взаємозв'язок елементів системи, вплив предмета дослідження на стан економіки;
- концепція предмета дослідження;
- розгляд методології обліку, аналізу, аудиту, показники їх ефективності;

– світовий досвід висвітлення предмету дослідження та можливість його впровадження в умовах України.

Другий розділ за змістом є *обліково-аналітичним (дослідницьким)*. У ньому вивчається стан справ на об'єкті дослідження з позицій проведення аналітики бізнес-процесів, обліку, результатів аналізу та окремих аспектів аудиту стосовно предмета дослідження.

Елементами другого розділу чи його підрозділами можуть бути наступні:

- вивчення стану аналітики та обліку на об'єкті дослідження;
- організація обліково-аналітичної роботи підприємства;
- стан облікової політики підприємства;
- застосування облікових записів і операцій на підприємстві та їх аналітичного опрацювання.

Третій розділ є по суті доповнюючим щодо другого розділу. У ньому, як правило, висвітлюють питання щодо основних положень аналітичного супроводу основних питань та контрольних процедур (аудит). Також даний розділ є *оптимізаційною* частиною. Він присвячений питанням удосконалення предмета дослідження відповідно до умов функціонування об'єкта дослідження.

Завдання, які розв'язуються в цьому розділі можуть бути наступні:

- комплексний аналіз економічного стану об'єкта дослідження.
- аналіз окремих частин досліджуваного об'єкта;
- контроль облікових процесів і окремих операцій;
- проведення аудиту досліджуваного об'єкта;
- огляд напрямків удосконалення предмета дослідження стосовно до об'єкта дослідження і оптимізація одного або декількох найбільш значимих елементів предмета дослідження, у тому числі з використанням математичних методів, моделей;
- застосування новітніх інформаційних технологій в обліку, аналізі й аудиті;
- використання можливостей обчислювальної техніки для удосконалення окремих аспектів предмета дослідження;
- розрахунок економічної ефективності пропозицій студента в частині удосконалення діяльності об'єкта дослідження.

Висновки і пропозиції

Висновки і пропозиції до кваліфікаційної роботи мають містити узагальнення і пропозиції, розроблені і обґрунтовані студентом у процесі виконання роботи. Зазвичай, ці висновки і пропозиції містять: класифікацію чи перелік основних напрямків розвитку об'єкта і предмета дослідження; результати діяльності об'єкта дослідження в періоді і характер очікуваних змін його економічних параметрів після впровадження пропозицій.

Також у висновках мають знайти відображення: теоретичні припущення про тенденції розвитку об'єкта дослідження; результати експериментальних досліджень, моделювання і їхня відповідність первісній гіпотезі; вплив різних чинників на зміну об'єкта і предмета дослідження. Обсяг матеріалу – 2 – 3 сторінки.

Список використаних джерел

У список використаних джерел варто включати не тільки джерела, які цитуються, але і ті, з якими студент ознайомився в процесі підготовки роботи. Список використаних джерел слід розміщувати одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвища перших авторів або заголовків. Дані про джерела приводяться мовою оригіналу.

Обсяг джерел, що рекомендується для кваліфікаційної роботи в межах 60 – 80 найменувань.

Приклади бібліографічного опису окремих джерел у списку літератури:

офіційні документи –

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435IV. URL:
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

монографії –

Криштопа І. І. Стратегічний облік об'єднаного бізнесу: методологія, моделювання, організація: монографія. Кривий Ріг: Чернявський Д. О. [вид.], 2019. 463 с.

підручники, посібники –

Чорна Н. П. Аналітичний інструментарій управління інноваціями. Тернопіль: ВПЦ Університетська думка, 2022. 220 с.

статті в періодичних виданнях –

Костіна О.М. Діагностика та управління бізнес-процесами в контексті антикризового управління підприємством. *Економіка і суспільство*. 2020. Випуск №10. С. 287 – 297.

Вимоги до виконання графічної частини кваліфікаційних робіт

За результатами досліджень, виконаних у процесі підготовки кваліфікаційних робіт, студенти повинні представити графічно частину роботи (таблиці, рисунки, діаграми, схеми).

Графічна частина може бути оформлена як роздатковий матеріал, що містить графічні ілюстрації, виконані на аркушах формату А4 (в примірниках, кратних чисельності членів Державної екзаменаційної комісії плюс один).

4. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Загальні вимоги

Роботу оформляють на аркушах формату А4 (210x297 мм) на одній стороні аркуша білого паперу за допомогою комп'ютера з **інтервалом 1,5 Шрифт 14 Times New Roman. Розміри полів: верхнє, нижнє – не менше 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 10 мм. Абзацний відступ – 1,25 см.**

При оформленні роботи необхідно витримувати рівномірну щільність, контрастність і чіткість.

При використанні схем і графіків, останні повинні бути виконані за допомогою “рисунок Word”.

Назви літературних джерел та імена власні приводять мовою оригіналу.

Скорочення слів і словосполучень – відповідно до діючих стандартів з бібліотечної і видавничої справи.

Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ 1”, “РОЗДІЛ 2”, “РОЗДІЛ 3”, “ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” – друкують великими літерами по центру аркушу (рекомендується використовувати стиль **Заголовок 1**).

приклад:

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
АНАЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Заголовки підрозділів – маленькими літерами з абзацного відступу по ширині аркушу (рекомендується використовувати стиль **Заголовок 2**). Крапка в кінці заголовка не ставиться.

приклад:

1. 1. Сутність аналітичної стратегії підприємства

Кожну структурну частину кваліфікаційної роботи починають з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака № .

Структурні елементи “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” не нумерують, а їхні найменування служать заголовками структурних елементів.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Не допускаються підкреслення, переноси слів і крапки наприкінці заголовків.

Заголовки розділів розташовуються по центру без абзацу з порядковим номером по змісту роботи, пишуться великими друкованими літерами.

Заголовки підрозділів починаються з абзацу, мають порядковий номер по змісту і пишуться прописними буквами з першої заголовної. Не допускаються підкреслення, переноси слів і крапки наприкінці заголовків. Якщо заголовок складається більш, ніж з одного речення, між ними ставиться крапка.

Відстань між заголовком і текстом – 1 рядок. Не допускається розташовувати заголовки в нижній частині аркуша, якщо після заголовка є тільки один рядок тексту.

приклад:

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
АНАЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

1. 1. Сутність аналітичної стратегії підприємства

Текст кваліфікаційної роботи.....
.....

Нумерація

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами, починаючи з титульної сторінки і закінчуючи останнім аркушем додатків, треба дотримуватися наскрізної нумерації. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті аркуша без крапки наприкінці (12 шрифт). Не проставляються, але враховуються номери сторінок титульного аркуша і змісту. Такі елементи кваліфікаційної роботи, як: завдання; замовлення на кваліфікаційну роботу; впровадження результатів кваліфікаційної роботи; рецензія з підприємства, на матеріалах якого виконувалася кваліфікаційна робота; відгук наукового керівника; анотація – нумерація не проставляється і не враховується. Тобто, ***титульний аркуш – 1; завдання; замовлення на кваліфікаційну роботу; рецензія з підприємства; впровадження результатів кваліфікаційної роботи; відгук наукового керівника; анотація; зміст – 2; вступ – 3.***

Ілюстрації і таблиці, котрі розташовані на окремих сторінках, включають у загальну нумерацію роботи.

Ілюстрації

Ілюстрації (креслення, рисунки, схеми, графіки, діаграми) варто розташовувати в роботі безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються вперше чи на наступній сторінці. На всі ілюстрації повинні бути дані посилання в тексті (рис. 2.1).

приклад:

у процесі дослідження виявлено мікрорекетингове середовище спиртових підприємств (рис. 2.1) [33, с. 21].

приклад:

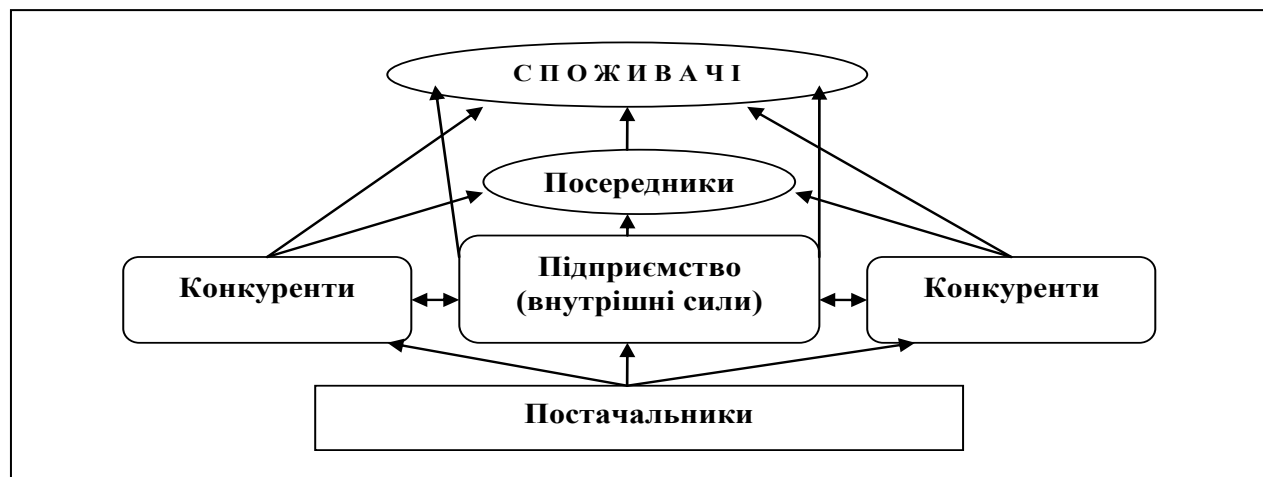

Рис. 2. 1. Мікроркетингове середовище підприємств

Ілюстрації повинні мати назву, що розташовують під рисунком. Назва міститься під ілюстрацією через один інтервал після його зображення чи приміток до ілюстрації без абзацного відступу від початку рядка.

Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, оформляють у виді таблиць відповідно до наведеного прикладу (табл. 3.1). Таблицю варто розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці робляться посилання в тексті роботи.

приклад:

у процесі дослідження виявлено таку структуру витрат підрозділів підприємства (табл. 3.1).

Таблицю розташовують по всій ширині аркуша з дотриманням лівих і правих полів.

Шрифт таблиці завжди на 2 пункти менше від основного шрифту тексту.

приклад:

Таблиця 3. 1

Структура витрат підрозділів підприємства

Показники	В середньому за роки		2019 р.	2020 р.	2021 р.	2021 р. в % до 2019 р.
	2013–2015	2016–2018				
Валова продукція, млн. грн.	2160,5	2740,8	3262,4	3715,4	3781,8	101,8
Дохід (виручка, млн. грн.)	1012,3	2621,3	3408,1	3831,7	3717,4	97,0
Валовий прибуток (-збиток), млн. грн.	167,7	509,8	34,7	507,6	279,4	55,0
Рентабельність, %	19,9	24,1	27,5	15,3	8,1	-7,2

Джерело: складено на основі даних форм звітності підприємства

Таблиці нумеруються арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу. Якщо додаток містить таблиці, то вони нумеруються порядковою нумерацією в межах кожного додатка. Номер таблиці складається з порядкового номера розділу (дodatка) і порядкового номера таблиці в межах розділу (дodatка), розділених крапкою.

Таблиця повинна мати назву, що пишуть малими літерами (крім першої прописної) і поміщають над таблицею посередині. Назва повинна бути короткою і відображати зміст таблиці.

Якщо рядки чи графи виходять за формат сторінки, таблицю поділяють на частини, поміщаючи одну частину під іншою, чи поруч, або переносять частину таблиці на наступну сторінку. При цьому в кожній частині таблиці повторюють її голівку і/чи боковик.

При розподілі таблиці на частини допускається її голівку чи боковик замінити відповідно номерами граф чи рядків. При цьому нумерують арабськими цифрами графи і/чи рядки першої частини таблиці.

Слово “Таблиця _” вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці. Над іншими частинами таблиці пишуть: “Продовження таблиці _” з вказанням номера таблиці.

Заголовки граф таблиці пишуть починаючи із прописної букви, а підзаголовки — з рядкових, якщо вони складають одну пропозицію з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійну назву, пишуть із прописної букви. Наприкінці заголовків і підзаголовків таблиць, граф і рядків крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф вказують в однині.

Посилання

При посиланні в тексті роботи на джерела варто вказувати порядковий номер по переліку посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, “... у роботах [1 – 7]...”.

Посилання на цитати в тексті (чи які-небудь твердження, що не належать автору роботи) оформляються аналогічно: у квадратних дужках вказується номер джерела в списку літератури і через кому – номер сторінки, що цитується.

приклад:

... інформаційне забезпечення управління складає 35–50% від загального [15, с. 123].

При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, ілюстрації, таблиці, формули і додатки вказують їхні номери. При посиланнях варто писати: “... у розділі 2”, “... дивися 2.1...”, “... на рисунку 2. 3...”, “... у таблиці 2. 1...”, “...по формулі (2. 1)”, “... у додатку Б”.

Формули і рівняння

Формули і рівняння розташовуються безпосередньо після тексту, у якому вони згадувалися, посередині сторінки. Вище і нижче формули необхідно залишити по одному порожньому рядку.

Нумерація формул – у межах розділу, у додатку – у межах додатка. Номер формули складається з номера розділу (дodatка) і порядкового номера формули, розділених крапкою. Наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу. Номер формули вказують у рядку формули в правому крайньому положенні рядка.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять у формулу, варто приводити безпосередньо під нею в тій послідовності, у якій вони наведені у формулі. Пояснення значення кожного символу і числового коефіцієнта варто давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом “де” без двокрапки.

Приклад: “... модель товарного балансу представлена формулою [23, с. 15]”

приклад:

$$Q = t_{\gamma} \frac{\sqrt{D[S_n]}}{M[S_n]}, \quad (2.5)$$

де t_{γ} – квантиль рівня в нормального розподілу;

$M[S_n]$ – математичне сподівання сумарного розміру страхових відшкодувань;

$D[S_n]$ – дисперсія сумарного розміру страхових відшкодувань.

Переносити формули чи рівняння на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, причому знак операції спочатку наступного рядка повторюють, при переносі формули або рівняння як знак множення застосовують знак “х”.

Додатки

Після останньої сторінки списку джерел перед додатками необхідно помістити чистий аркуш паперу, на якому посередині великими буквами написати “ДОДАТКИ”. У змісті роботи можна вказувати як кожне з наявних у роботі додатків з відповідними їм сторінками, так і перший аркуш додатків.

Додатки позначаються **заголовними буквами за абеткою**, за винятком букв **Е, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь**. При необхідності текст додатку може бути розділений на розділи, у цьому випадку номер розділу додатку складається з букви додатка і поточного номера розділу додатка, розділених крапкою.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої прописної симетрично щодо тексту сторінки. Праворуч над заголовком, вирівняним посередині малими літерами з першої прописної пишеться слово “Додаток _” і прописна буква, що позначає додаток.

5. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У відповідності до календарних етапів слухач повинен подавати частинами кваліфікаційну роботу на перегляд науковому керівнику, а в установленій графіком кінцевий термін подати її завершеною для отримання письмового відзиву. У разі позитивної рецензії наукового керівника кваліфікаційна робота допускається до попереднього захисту (заслуховування на кафедрі). У разі негативної оцінки науковим керівником це питання розглядається на засіданні кафедри при участі наукового керівника.

До проведення попереднього захисту на кафедрі випускник повинен додати до роботи:

- **завдання на кваліфікаційну роботу** (Додаток Б);
- **замовлення на кваліфікаційну роботу** (Додаток В),
- **рецензію на кваліфікаційну роботу** з підприємства (установи) на матеріалах якої виконувалась робота, завірену печаткою (додаток Г). В рецензії має бути засвідчено достовірність наведеної інформації, правдивість фактичних даних, практична значущість та перспективи впровадження рекомендацій;
- **впровадження на кваліфікаційну роботу** (Додаток Д),
- **відгук наукового керівника на кваліфікаційну роботу** (додаток К),
- **анотації на українській та англійській мовах** (Додаток Л),
- **оригінали або копії надрукованих тез конференцій (наукових статей) за темою роботи, як обов’язкового елементу здобуття другого (магістерського) ступеня вищої освіти;**
- **електронний примірник кваліфікаційної роботи для процедури проходження перевірки на плагіат.**

Зшита кваліфікаційна робота (у твердій палітурній обкладинці) після попереднього захисту подається завідувачу кафедри (за 10 днів до захисту), який приймає рішення щодо дозволу захисту в Атестаційній комісії.

Якщо завідувач кафедри вважає за неможливе допустити кваліфікаційну роботу до захисту через її незадовільну якість, це рішення оформляється протоколом засідання кафедри і подається на затвердження директору інституту та ректору університету.

Списки студентів (слухачів), які допущені до захисту кваліфікаційних робіт, подаються Атестаційній комісії, склад якої затверджується ректором.

Перед захистом слухач зобов’язаний ознайомитись з відзивом і рецензіями, проаналізувати їх та підготувати відповіді на зауваження.

Захист кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні Атестаційної комісії за участю не менше половини її складу при обов’язковій присутності голови комісії. У випадку відсутності наукового керівника його може представляти завідувач кафедри.

Захист кваліфікаційної роботи має підтвердити вміння презентувати результати дослідження.

Дати захисту визначаються графіком засідань Атестаційної комісії, що затверджуються ректором і доводиться до відома голів, членів Атестаційної комісії, випускників.

Процедура захисту кваліфікаційної роботи складається з:

– короткого (до 5 хв.) повідомлення автора (доповідається мета дослідження, його основні положення, наукова та практична цінність, основні результати, висновки та пропозиції);

– відповідей на запитання членів Атестаційної комісії;

– підведення підсумків захисту кваліфікаційної роботи.

Доповідач готує та подає кожному члену Атестаційної комісії роздатковий матеріал, в якому наводяться цифрові дані, графічні ілюстрації тощо, на які він посилається у виступі.

За результатами захисту кваліфікаційної роботи Атестаційна комісія приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи, про присвоєння кваліфікації магістра з відповідної спеціальності і видачу кваліфікаційна державного зразка.

Результати захисту кваліфікаційних робіт оголошуються у цей же день після оформлення протоколів Атестаційної комісії.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Оцінку кваліфікаційної роботи визначає Атестаційна комісія. У процесі визначення оцінки враховується ряд важливих показників якості кваліфікаційної роботи:

– актуальність обраної теми;

– чіткість формулювання мети і завдання кваліфікаційної роботи;

– структура і логіка побудови змісту кваліфікаційної роботи;

– якість і глибина теоретичного, методологічного та практичного аналізу проблеми;

– наявність критичного огляду літературних джерел та наукової полеміки;

– актуальність і обґрунтованість запропонованих заходів;

– дотримання вимог до оформлення кваліфікаційної роботи;

– наявність та інформаційна змістовність ілюстративних матеріалів для захисту кваліфікаційної роботи;

– змістовність повідомлення студента про основні результати дослідження;

– правильність та чіткість відповідей на запитання членів Атестаційної комісії;

– зауваження і пропозиції, що містяться у зовнішній рецензії та у відзиві наукового керівника.

7. ДОДАТКИ

*Додаток А
(зразок)*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут інноватики, природокористування та
інфраструктури
Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

СКРИПЮК Вікторія Олександрівна

Фінансова звітність як інформаційна база управління підприємством / Financial reporting as an information base of enterprise management

спеціальність: 071 – Облік і оподаткування
освітньо-професійна програма – Бізнес-аналітика та управління інноваційними системами

Кваліфікаційна робота

Виконала студентка групи
ОБАМ-11
В.О. Скрипюк

Науковий керівник:
д.е.н.
В.Ю. Царук

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
“ _____ ” _____ 2022 р.

Завідувач кафедри
_____ **Р.Ф. Бруханський**

ТЕРНОПІЛЬ – 2022

Додаток Б
(зразок)

**Навчально-науковий інститут інноватики, природокористування та
інфраструктури**

Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

Освітній ступінь “магістр”

спеціальність: 071 – Облік і оподаткування

освітньо-професійна програма – Бізнес-аналітика та управління інноваційними
системами

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри

Р.Ф. Бруханський

“ _____ ” _____ 2022 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

СКРИПІЮК Вікторія Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи

**Фінансова звітність як інформаційна база управління підприємством /
Financial reporting as an information base of enterprise management**

керівник роботи

д.е.н. Царук В.Ю.

затверджені наказом по Університету від 31 грудня 2021 р. № 606

2. Строк подання студентом закінченої кваліфікаційної роботи 1 грудня 2022 р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи Конституція України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, Закони України, рішення регіональних органів управління та органів місцевого самоврядування, статистичні матеріали, методичні розробки, монографії, навчальна література, періодичні видання, фінансова і бухгалтерська звітність, рекомендаційні матеріали, ресурси мережі Internet.

4. Основні питання, які потрібно розробити 1. Теоретико-методологічні засади формування фінансової звітності підприємства. 2. Методологічні основи формування фінансової звітності. 3. Шляхи підвищення інформативності фінансової звітності підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу у роботі таблиці: (Динаміка руху активів підприємства, Оцінка капіталу), рисунки: (Організація складання звітності підприємства, Структурна схема процесу калькулювання, Модель реалізації концепції удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління, додатки (Додаток А, Додаток Б, Додаток В), формули.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1	<i>Царук В.Ю., професор</i>	<i>підпис В.Ю. Царука</i>	<i>підпис В.О. Скрипчук</i>
2	<i>Царук В.Ю., професор</i>	<i>підпис В.Ю. Царука</i>	<i>підпис В.О. Скрипчук</i>
3	<i>Царук В.Ю., професор</i>	<i>підпис В.Ю. Царука</i>	<i>підпис В.О. Скрипчук</i>
Вступ, висновки	<i>Царук В.Ю., професор</i>	<i>підпис В.Ю. Царука</i>	<i>підпис В.О. Скрипчук</i>

7. Дата видачі завдання 23 жовтня 2021 р.**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів кваліфікаційної роботи	Примітка
1.	<i>Вибір теми кваліфікаційної роботи</i>	<i>жовтень 2021 р.</i>	
2.	<i>Затвердження теми кваліфікаційної роботи</i>	<i>жовтень 2021 р.</i>	
3.	<i>Підбір джерел літератури для написання кваліфікаційної роботи</i>	<i>листопад 2021 р.</i>	
4.	<i>Затвердження плану кваліфікаційної роботи</i>	<i>листопад 2021 р.</i>	
5.	<i>Підготовка I розділу кваліфікаційної роботи</i>	<i>січень-лютий 2022 р.</i>	
6.	<i>Підготовка II розділу кваліфікаційної роботи</i>	<i>березень-травень 2022 р.</i>	
7.	<i>Підготовка III розділу кваліфікаційної роботи</i>	<i>червень-серпень 2022 р.</i>	
9.	<i>Підготовка вступу, висновків і пропозицій</i>	<i>вересень 2022 р.</i>	
10.	<i>Оформлення списку використаних джерел</i>	<i>жовтень 2022 р.</i>	
11.	<i>Робота з додатками</i>	<i>жовтень 2022 р.</i>	
12.	<i>Представлення роботи на кафедрі</i>	<i>листопад 2022 р.</i>	

Студент _____ Скрипчук В.О.
підпис

Керівник роботи _____ д.е.н., професор В.Ю. Царук
підпис

Додаток В

(зразок)

*Ректору
Західноукраїнського
національного університету
професору Крисоватому А.І.*

Замовлення на кваліфікаційну роботу

ТОВ «Антарес» м. Тернопіль замовляє виконання кваліфікаційної роботи на тему: «Фінансова звітність як інформаційна база управління підприємством» студентці Навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури Західноукраїнського національного університету Скрипчук В.О., яка навчається за магістерською освітньо-професійною програмою – Бізнес-аналітика та управління інноваційними системами.

Директор ТОВ «Антарес»

Н. В. Козарів

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу студентки групи ОБАм – 11**СКРИПЮК Вікторії Олександрівни**

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: **Фінансова звітність як інформаційна база управління підприємством / Financial reporting as an information base of enterprise management****Виконану на матеріалах** ТОВ «Антарес»**Актуальність теми.** Об'єктивні умови жорсткої конкуренції, що пов'язані з активним впровадженням ринкових механізмів в управління підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання, вимагають, перш за все, підтримання високої власної конкурентної позиції. За цих обставин значно зростає попит на фінансову інформацію. Саме виняткова роль інформаційного забезпечення в процесах управління спричинює підвищену увагу до бухгалтерської фінансової звітності як основного джерела інформації про майновий та фінансовий стан підприємства, а також результати його виробничо-господарської діяльності за звітний період.**Самостійні розробки і пропозиції автора:** доповнено систему аналізу і прогнозування показників бухгалтерської фінансової звітності, що дозволяє отримати достовірну та придатну для порівняння інформацію і приймати на її основі обґрунтовані управлінські рішення.**Практичне значення роботи:** розроблено рекомендації щодо удосконалення форм балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, які дозволяють відображати реальний майновий і фінансовий стан господарюючого суб'єкту та підвищують якість інформації, що надається користувачам. Внесено пропозиції щодо удосконалення окремих положень чинної законодавчо-нормативної бази бухгалтерського обліку, які забезпечують зменшення неузгоджених позицій між національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, між податковим і бухгалтерським обліком при відображенні фактів фінансово-господарської діяльності підприємств.**Недоліки:** у роботі є зауваження до оформлення роботи. Обсяг кваліфікаційної роботи перевищує рекомендований обсяг. Недостатня увага приділена інформаційному забезпеченню при складанні фінансової звітності. До недоліків роботи можна віднести відсутність порівняння автором поглядів різних учених-обліковців на методику складання звітності та її інтерпретацію.**Загальний висновок:** Робота виконана на актуальну тему, акуратно оформлена, написана грамотною мовою, добре читається і сприймається. Автор добре знає проблему, уміє формулювати наукові і практичні завдання і знаходити адекватні засоби їх рішення. Робота насичена ілюстративним матеріалом (рисунками і таблицями), що в повній мірі дозволяє відобразити як теоретичну частину, так і організацію та методику складання фінансової звітності. Тему повністю розкрито, наведені вдалі пропозиції та рекомендації. Кваліфікаційна робота виконана на високому рівні, допущена до захисту і заслуговує високої оцінки.**Рецензент** головний бухгалтер ТОВ «Антарес»

(посада, місце роботи, вчене звання, науковий ступінь)

Н. В. Козарів

(прізвище, ім'я, по-батькові)

М. П. _____
(підпис)

“ ” _____ 20 р.

*Додаток Д**(зразок)*

*Ректору
Західноукраїнського
національного університету
професору Крисоватому А.І.*

Впровадження на кваліфікаційну роботу

Виконана слухачем магістерської освітньо-професійної програми – Бізнес-аналітика та управління інноваційними системами Навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури Західноукраїнського національного університету Скрипчук В.О., кваліфікаційна робота на тему: «Фінансова звітність як інформаційна база управління підприємством», відповідає замовленню ТОВ «Антарес» м. Тернопіль, містить наукову новизну. Отримані результати плануються до впровадження у практичну діяльність підприємства. Зокрема, у роботі розроблено рекомендації щодо удосконалення форм балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, які дозволяють відображати реальний майновий і фінансовий стан господарюючого суб'єкту та підвищують якість інформації, що надається користувачам.

Директор ТОВ «Антарес»

Н. В. Козарів

Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут інноватики, природокористування та
інфраструктури
 Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

ВІДГУК

керівника роботи д.е.н., професора Царука В.Ю.
 на кваліфікаційну роботу студентки групи ОБАм – 11

СКРИПЮК Вікторії Олександрівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: **Фінансова звітність як інформаційна база управління підприємством / Financial reporting as an information base of enterprise management**

Актуальність теми. Об'єктивні умови жорсткої конкуренції, що пов'язані з активним впровадженням ринкових механізмів в управління підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання, вимагають, перш за все, підтримання високої власної конкурентної позиції. За цих обставин значно зростає попит на фінансову інформацію. Саме виняткова роль інформаційного забезпечення в процесах управління спричинює підвищену увагу до бухгалтерської фінансової звітності як основного джерела інформації про майновий та фінансовий стан підприємства, а також результати його виробничо-господарської діяльності за звітний період.

Самостійні розробки і пропозиції автора: доповнено систему аналізу і прогнозування показників бухгалтерської фінансової звітності, що дозволяє отримати достовірну та придатну для порівняння інформацію і приймати на її основі обґрунтовані управлінські рішення.

Практичне значення кваліфікаційної роботи: розроблено рекомендації щодо удосконалення форм балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, які дозволяють відобразити реальний майновий і фінансовий стан господарюючого суб'єкту та підвищують якість інформації, що надається користувачам. Внесено пропозиції щодо удосконалення окремих положень чинної законодавчо-нормативної бази бухгалтерського обліку, які забезпечують зменшення неузгоджених позицій між національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, між податковим і бухгалтерським обліком при відображенні фактів фінансово-господарської діяльності підприємств.

Недоліки: у роботі є зауваження до оформлення роботи. Обсяг кваліфікаційної роботи перевищує рекомендований обсяг. Недостатня увага приділена інформаційному забезпеченню при складанні фінансової звітності. До недоліків роботи можна віднести відсутність порівняння автором поглядів різних учених-обліковців на методику складання звітності та її інтерпретацію.

Загальний висновок: Кваліфікаційна робота є самостійним завершеним дослідженням виконаним на належному науково-теоретичному і практичному рівнях з дотриманням типових вимог до написання наукових праць, допущена до захисту, заслуговує оцінки "відмінно", а її автор Скрипюк В.О. – присвоєння другого (магістерського) ступеня вищої освіти зі спеціальності 071 "Облік і оподаткування".

Керівник роботи

професор Царук В.Ю.
 (прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

“_____” _____ 2022 р.

АНОТАЦІЯ

СКРИПЮК Вікторія Олександрівна. Фінансова звітність як інформаційна база управління підприємством. Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) ступеня вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, 2022.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретико-методологічних засад удосконалення бухгалтерської фінансової звітності. В дослідженні уточнено поняття бухгалтерської фінансової звітності та систематизовано її класифікаційні ознаки відповідно до вимог користувачів; запропоновано внести зміни до складу якісних характеристик та принципів формування звітності. Визначено напрямки удосконалення методики фінансового аналізу звітності; узагальнено організаційно-аналітичні засади аналізу і прогнозування показників бухгалтерської фінансової звітності; оцінено вплив методології бухгалтерського обліку на якість звітних показників та розроблені рекомендації щодо удосконалення окремих положень законодавчо-нормативної бази бухгалтерського обліку; обґрунтовано сукупність методів, прийомів та способів при формуванні фінансових звітів в залежності від впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Запропоновано суттєві зміни в складі основних форм фінансової звітності.

Ключові слова: облік, фінансова звітність, інформація, організація, електронні комунікації, форма обліку, комп'ютеризація облікових процесів, технології обробки інформації.

ANNOTATION

SKRYPIUK Viktoriia Oleksandrivna. Financial reporting as an information base of enterprise management. Manuscript.

Graduation qualifying work for obtaining the second (master's) degree of higher education in speciality 071 «Accounting and taxation». West National University, Ternopil, 2022.

In master's degree work with the research of theoretical-methodological backgrounds of accounting financial record improvement. The sense of accounting financial record is specified. The classification features according to users' requirements are systemized. It was proposed to make changes in quality characteristic group and record making principles. The directions of improvement of financial record analysis methodic are defined. The organizational-analytical backgrounds of analysis and accounting financial record indicators forecast are generalized. The accounting methodology influence on record indicators quality is evaluated. The recommendations as to the improvement of some legislative accounting base regulation are developed. The methods and ways while making financial records depending on the influence of internal and external environment are proved. The significant changes of financial record principal forms are proposed.

Keywords: accounting, financial reporting, information, organization, electronic communications, form of accounting, computerization of accounting processes, information processing technologies.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	
1.1. Роль і місце бухгалтерської фінансової звітності при обґрунтуванні управлінських рішень.....	6
1.2. Суть, класифікація та принципи формування бухгалтерської фінансової звітності	13
1.3. Еволюція і сучасний стан бухгалтерської фінансової звітності	19
Висновки до розділу 1.....	26
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	
2.1. Бухгалтерський баланс, його побудова та оцінка статей.....	27
2.2. Звітність про фінансові результати.....	33
2.3. Методика складання звіту про рух грошових коштів.....	39
Висновки до розділу 2.....	45
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ОЦІНКИ І АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	
3.1. Оцінка платоспроможності та ліквідності підприємства.....	46
3.2. Аналіз показників структури капіталу і його доходності.....	52
3.3. Бухгалтерська фінансова звітність та її аналіз за допомогою інформаційних технологій	59
Висновки до розділу 3.....	66
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ.....	77

ВСТУП

Актуальність теми. Об'єктивні умови жорсткої конкуренції, що пов'язані з активним впровадженням ринкових механізмів в управління підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання, вимагають, перш за все, підтримання високої власної конкурентної позиції. За цих обставин значно зростає попит на фінансову інформацію. Саме виняткова роль інформаційного забезпечення в процесах управління спричинює підвищену увагу до бухгалтерської фінансової звітності як основного джерела інформації про майновий та фінансовий стан підприємства, а також результати його виробничо-господарської діяльності за звітний період.

Зміни, що відбуваються на сучасному етапі в бухгалтерському обліку України, обумовлюються вимогами, що ставляться до інформації, яку формує дана система, зацікавленими користувачами. Складне переплетіння інтересів різних груп користувачів до звітної інформації передбачає її використання в процесах оцінки, аналізу та прогнозування умов і результатів господарювання як окремого підприємства, так і галузі в цілому. Необхідно відмітити, що вплив бухгалтерської фінансової звітності на ефективність прийняття рішень визначається тим, наскільки об'єктивно вона відповідає запитам користувачів.

Розв'язанню теоретичних і методологічних питань формування, аналізу та прогнозування фінансової звітності присвячена значна кількість досліджень вітчизняних вчених: С.В.Голова, М.Я.Дем'яненко, В.М. Жука, Г.Г.Кірейцева, В.К.Савчука, В.В.Сопка, В.О.Шевчука, П.Я.Хомина, Л.В.Чижевської.

Значні досягнення названих вчених стали основою подальшого дослідження проблем та формування висновків і пропозицій щодо удосконалення фінансової звітності. Необхідно відмітити, що зарубіжний досвід складання і використання фінансової звітності представляє значний інтерес у теоретичному і практичному плані, однак його вивчення і використання вітчизняними теоретиками і практиками має максимально враховувати особливості розвитку і становлення економіки України на сучасному етапі. Однак, виникає об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методологічних розробок, спрямованих на удосконалення практики складання і використання бухгалтерської фінансової звітності та забезпечення адекватності її вимогам користувачів, що і визначає актуальність обраної теми кваліфікаційного дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних і методичних положень удосконалення фінансової звітності, розробка на їх основі практичних рекомендацій, спрямованих на поліпшення методики формування, аналізу та прогнозування основних фінансових показників.

Для досягнення поставленої мети, що визначає зміст дослідження, в роботі було передбачено вирішити наступні основні завдання:

- розкрити економічну сутність фінансової звітності, визначити її роль у системі інформаційного забезпечення підтримки та обґрунтування управлінських рішень;
- дослідити склад якісних характеристик інформації та принципів формування фінансової звітності з метою оцінки їх впливу на фінансові показники;
- визначити напрямки розвитку бухгалтерської фінансової звітності з врахуванням практики ведення бухгалтерського обліку, положень міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- вивчити вплив облікової політики підприємства на кількісно-якісні характеристики звітних даних, внести пропозиції щодо обґрунтованого використання її можливостей;
- обґрунтувати напрямки удосконалення методики фінансового аналізу і прогнозування звітних показників;

– розробити рекомендації щодо покращення інформаційних та прогнозно-аналітичних можливостей бухгалтерської фінансової звітності.

Об’єктом дослідження є процедури складання, подання та використання фінансової звітності у ТОВ «Антарес».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних положень формування, аналізу та прогнозування показників фінансової звітності.

Методи дослідження. При проведенні кваліфікаційного дослідження були використані діалектичний, системний та історичний підходи до вивчення теоретичних і методологічних основ формування і використання показників бухгалтерської фінансової звітності.

Для вирішення поставлених завдань у дослідженні використані загальнонаукові методи: індукції та дедукції, аналізу і синтезу – при вивченні сучасного стану та перспектив розвитку бухгалтерської фінансової звітності; порівняльних оцінок – при розкритті суті бухгалтерської фінансової звітності та систематизації її класифікаційних ознак, а також статистико-економічні та вибірковий методи.

У процесі дослідження були використані законодавчі і нормативні акти, що регламентують бухгалтерський облік, методичний та інструктивний матеріал з формування і аналізу звітних показників, праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з теорії і практики бухгалтерського обліку, фактичні дані підприємств та матеріали особистих спостережень.

Наукова новизна одержаних результатів. Результати, що одержані автором в ході дослідження і виносяться на захист, полягають у розробці теоретико-методичних і практичних засад формування і використання фінансової звітності, зокрема:

– уточнено поняття “бухгалтерська фінансова звітність”, що розкриває зміст звітної інформації – про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та власний капітал, зазначає мету складання та адресність подання – задоволення конкретних інформаційних потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів;

– внесено пропозиції щодо удосконалення окремих положень чинної законодавчо-нормативної бази бухгалтерського обліку, які забезпечують зменшення неузгоджених позицій між національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, між податковим і бухгалтерським обліком при відображенні фактів фінансово-господарської діяльності підприємств;

– доповнено систему аналізу і прогнозування показників бухгалтерської фінансової звітності, що дозволяє отримати достовірну та придатну для порівняння інформацію і приймати на її основі обґрунтовані управлінські рішення.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці науково-обґрунтованих практичних рекомендацій щодо удосконалення бухгалтерської фінансової звітності. Реалізація таких рекомендацій сприятиме оптимізації процесу формування та ефективності використання інформації фінансової звітності для обґрунтування і прийняття управлінських рішень.

Результати кваліфікаційної роботи впроваджено в господарську діяльність ТОВ «Антарес», м. Тернопіль.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати кваліфікаційної роботи доповідалися і обговорювалися на 2 національних науково-практичних конференціях. Автором за темою кваліфікаційної роботи у співавторстві із керівником опубліковано 1 наукова стаття у фаховому виданні категорії Б.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 67 сторінках друкованого тексту, що містить 10 таблиць і 6 рисунків. Повний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 80 сторінках машинописного тексту. Список використаних джерел налічує 72 позиції. Робота містить 3 додатки.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Проведені у кваліфікаційній роботі дослідження дозволяють сформулювати наступні висновки і пропозиції:

1. Роль фінансово-економічної інформації як системи фінансових показників визначається впливом на обґрунтування і прийняття рішень користувачами. Саме бухгалтерська фінансова звітність, відображаючи всі суттєві зміни в структурі господарських засобів і їх джерел, а також результати фінансово-господарської діяльності, надає в скомпонованому вигляді значний обсяг інформації, необхідної зовнішнім і внутрішнім користувачам. Зміна мети складання та адресності подання, розширення кола суб'єктів, які приймають управлінські рішення, спираючись при цьому на звітну інформацію, дозволили визначити бухгалтерську фінансову звітність як ланку зв'язку між підприємством і зовнішнім середовищем, покликану адекватно розкривати ті процеси, що відбуваються на підприємстві, з одного боку, та задовольняти інформаційні потреби користувачів, з іншого. При цьому акцент ставиться на якості звітної інформації, що забезпечується дотримання методологічних основ її формування і визначає напрямки удосконалення.

2. Ефективність використання фінансової звітності забезпечується дотриманням вимог до звітної інформації, що визначають її якісні характеристики та принципи формування, причому їх перелік і збалансованість дозволяють відмітити певні неточності. Зокрема, принципи безперервності та періодичності, а також обачності і повноти суперечать один одному. Крім того, принцип єдиного грошового вимірника за своїм змістом і значенням не може визнаватись принципом. Тому рекомендується склад якісних характеристик доповнити ознаками своєчасності та раціональності і принципами періодичності та повноти. Принцип єдиного грошового вимірника визнати як обмеження якісних характеристик звітної інформації.

3. Важливими двома напрямками удосконалення методики аналізу фінансової звітності є подальша розробка теоретичних основ аналізу та адаптація її відповідно до реальних умов господарювання підприємств. Для реалізації першого напрямку в дослідженні було систематизовано інформаційно-аналітичні засади аналізу показників бухгалтерської фінансової звітності. Для другого – визначено необхідну кількість етапів аналізу, розкрито їх значення, зміст, конкретні методичні прийоми, необхідні для застосування на кожному з етапів. Запропонована в дослідженні методика вибору фінансових показників дозволяє уникнути надмірної завантаженості ними, дублювання та забезпечує ефективність їх використання.

4. Недосконала методологія ведення бухгалтерського обліку та формування бухгалтерської фінансової звітності, а також неузгодженість у багатьох питаннях з податковим законодавством вимагають уточнення окремих Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, зокрема: внесення змін до П(С)БО 7 “Основні засоби” щодо неприйнятності застосування в бухгалтерському обліку методів амортизації, визнаних податковим законодавством; доповнення П(С)БО 12 “Фінансові інвестиції” альтернативним методом оцінки ринкової вартості при відображенні в бухгалтерській фінансовій звітності довгострокових фінансових інвестицій в асоційовані і дочірні підприємства та в спільну діяльність із створенням юридичної особи.

5. Високий ступінь залежності результативності управлінських рішень від закладених суб'єктами господарювання в облікову політику позицій щодо дотримання методологічних засад бухгалтерського обліку обумовлює необхідність її детального дослідження. З метою удосконалення методики складання бухгалтерської фінансової звітності на підприємствах в дослідженні рекомендовано поетапне здійснення вибору облікової політики, що передбачає послідовність, в якій кожний етап є необхідним, оскільки забезпечує здійснення наступного.

Також обґрунтовано сукупність принципів, методів та прийомів ведення бухгалтерського обліку в залежності від впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища.

6. Проведене дослідження якісного складу інформації бухгалтерської фінансової звітності, змісту, методологічних основ формування звітних показників у напрямку класифікації елементів та методики обчислення її основних статей дозволяє визначити основні напрямки удосконалення при складанні балансу, які передбачають виключення деяких статей, доповнення і перегрупування окремих розділів. При формуванні звіту про фінансові результати доцільно окремими статтями розкривати інформацію щодо результатів звичайної діяльності в розрізі фінансової та інвестиційної діяльності і окремою статтею виділяти результати надзвичайної діяльності. Запропоновано детально представляти інформацію про розподіл прибутку.

Внесено низку пропозицій щодо удосконалення звіту про рух грошових коштів. Зокрема доведено доцільність використання прямого методу та рекомендовано доповнити діючу форму звіту статтями, що розкривають інформацію про операції прямого обміну.

7. Оцінка можливостей комп'ютерних програм, що найбільш часто використовуються при веденні бухгалтерського обліку та формуванні бухгалтерської фінансової звітності, дозволила визначити переваги і недоліки, притаманні їм при складанні, аналізі та прогнозуванні звітних даних. Доведено, що окремі з них мають значні можливості при аналізі і прогнозуванні показників бухгалтерської фінансової звітності та є найбільш адаптованими до сучасних умов діяльності підприємств.

Декларація доброчесності

Я, **СКРИПЮК Вікторія Олександрівна**, підтверджую, що власноруч самостійно виконала письмову кваліфікаційну випускову роботу на тему «Фінансова звітність як інформаційна база управління підприємством» і не використовувала жодних інших, окрім цитованих, джерел інформації. Дослівні вирази або фрази, які цитуються, позначаються як такі; інші недослівні запозичення чи ремінісценції, наведені в тексті цієї роботи, містять актуальну інформацію щодо первинних джерел наведеного контенту. Робота безпосередньо у цій або змістовно аналогічній формі не була раніше опублікована чи оприлюднена.

З порядком проведення перевірки (на самостійність виконання, наявність академічного плагіату (частково або повністю), самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, списування та обману) та правовими реальними і негативними наслідками була ознайомлена до початку написання кваліфікаційної випускової роботи.

Скріншот протоколу результату перевірки додається.

Даю згоду на архівування та розміщення кваліфікаційної випускової роботи в електронному репозитарії бібліотеки ім. Л. Каніщенка ЗУНУ.

Усе зазначене вище посвідчую власноручним підписом.

_____ 22 листопада 2022 р.